

Spółdzielcza Grupa Bankowa

Bank Spółdzielczy w Strzegowie

Załącznik Nr 2 do Ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji podlegających obowiązkowym ujawnieniom.

OŚWIADCZENIE NA TEMAT RYZYKA

Niniejsze oświadczenie zawiera informacje dotyczące profilu ryzyka Banku na dzień 31.12.2016 r., związanego ze strategią działalności Banku, a także kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez instytucję, w tym interakcji między profilem ryzyka instytucji a tolerancją na ryzyko określoną przez organ zarządzający Banku, w rozumieniu art. 435 ust. 1 lit f) Rozporządzenia CRR.

ZARZĄD BANKU SPÓŁDZIELCZEGO

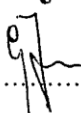
Prezes Zarządu - Celmer Romuald

.....

Wiceprezes Zarządu - Barbara Ludwiczak

.....

Członek Zarządu - Grażyna Jonczak

.....

Strzegowo, dnia 28.03.2017 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1.ŁAD KORPORACYJNY	3
2.OBECNY I DOCELOWY PROFIL RYZYKA BANKU	3
3.RYZYKO PŁYNNOŚCI	5
3.1.REALIZACJA CELÓW STRATEGICZNYCH.....	6
4.RYZYKO KREDYTOWE I KONCENTRACJI EKSPOZYCJI.....	7
4.1.REALIZACJA CELÓW STRATEGICZNYCH.....	7
4.2.RYZYKO BANCASSURANCE	8
5.RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ.....	8
5.1.REALIZACJA CELÓW STRATEGICZNYCH.....	9
6.RYZYKO OPERACYJNE	10
6.1.INFORMACJA O REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH W ZAKRESIE RYZYKA OPERACYJNEGO	10
6.2.KLUCZOWE WSKAŹNIKI RYZYKA (KRI).....	12
7.RYZYKO INWESTYCJI W INSTRUMENTY FINANSOWE	12
RYZYKO KONCENTRACJI.....	13
8. WIELKOŚĆ FUNDUSZY WŁASNYCH W ZAKRESIE KAPITAŁU TIER I.....	14
9. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	14
9.1.WSTĘP	14
9.2.PODSTAWA I CEL BADANIA	15
9.3.KAPITAŁ REGULACYJNY.....	15
9.4.KAPITAŁ WEWNĘTRZNY I OCENA JEGO ADEKWATNOŚCI	16
9.4.1.KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO KREDYTOWE.....	16
9.4.2.KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO OPERACYJNE	17
9.4.3. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ W KSIĘDZE BANKOWEJ	17
9.4.4.KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO PŁYNNOŚCI	18
9.4.5.KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO KAPITAŁOWE.....	19
9.5.ZAGREGOWANY KAPITAŁ WEWNĘTRZNY I WEWNĘTRZNY WSPÓŁCZYNNIK KAPITAŁOWY	19
9.6. CELE STRATEGICZNE, POLITYKA KAPITAŁOWA I LIMITY ALOKACJI KAPITAŁOWEJ	19
9.7. TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH.....	21
9.8.PODSUMOWANIE	22

WSTĘP

Zarządzanie ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Strzegowie odbywa się w oparciu o zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą "*Strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk*", polityki, instrukcje, procedury szczegółowe oraz sporządzane w formie pisemnej analizy, z uwzględnieniem *Zasad Ładu Korporacyjnego*.

W celu dywersyfikacji ryzyk Bank wprowadził limity wewnętrzne ograniczające jego poziom oraz przeprowadza testy warunków skrajnych.

1. ŁAD KORPORACYJNY

Prowadząc działalność bankową Bank Spółdzielczy w Strzegowie - jako instytucja zaufania publicznego - zawsze kierował się dobrymi relacjami z Udziałowcami i Klientami Banku.

Dbłość o dobro Klienta i rzetelna informacja w zakresie oferowanych usług to jeden z nadrzędnych celów naszego Banku.

Relacje z Udziałowcami i Klientami Banku oraz organami Banku takimi jak: Zebranie Przedstawicieli, Grupy członkowskie, Rada Nadzorcza i Zarząd, zostały sformalizowane w Polityce *Ładu Korporacyjnego* w Banku Spółdzielczym w Strzegowie.

W zakresie stosowania *Polityki ładu korporacyjnego*, na przestrzeni 2016 r., Bank prowadził działania mające na celu dostosowanie przepisów wewnętrznych w szczególności w obszarze:

- 1) polityki informacyjnej, zarządzania konfliktami interesów i konfliktami personalnymi;
- 2) zarządzania procesem reklamacji w świetle wytycznych Ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym.

Bank na bieżąco prowadził monitoring rejestru skarg, reklamacji i wniosków, rejestru konfliktów interesów oraz anonimowych zgłoszeń o nadużyciach wewnętrznych.

Na przestrzeni 2016 r. nie odnotowano zarejestrowanych przypadków wystąpienia konfliktów interesów, jak również nie odnotowano anonimowych zgłoszeń przypadków nadużyć wewnętrznych.

2. OBECNY I DOCELOWY PROFIL RYZYKA BANKU

Bank zobowiązany jest do kwantyfikacji bieżącego i przewidywanego profilu ryzyka na podstawie sformalizowanej metodyki punktowej, zawartej w *Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk*.

Metodyka badania ogólnego profilu ryzyka Banku oparta jest na wytycznych w zakresie ilościowej oceny profilu ryzyka banku, zawartych w Metodyce BION opracowanej przez KNF. Kwantyfikacja profilu ryzyka dokonywana jest dla wszystkich ryzyk uznanych przez Bank za ryzyka istotne i podlegających zarządzaniu.

Przy określaniu istotności danego ryzyka uwzględniany jest jego wpływ na działalność Banku, przy czym różniane są następujące typy rodzajów ryzyka:

- 1) istotne - zidentyfikowane ryzyka, z góry uznawane za istotne, podlegające aktywnemu zarządzaniu, niezależnie od wielkości straty historycznej lub szacowanej przyszłej straty niespodziewanej – tworzy się dla nich odrębne polityki i procedury; w szczególności dotyczy to ryzyk objętych wyznaczeniem kapitału regulacyjnego zgodnie z przepisami *Rozporządzenia CRR*;
- 2) nieistotne - dla nich przeprowadza się monitoring istotności, oceniając je zgodnie z *Instrukcją oceny adekwatności kapitałowej*, nie tworzy się dla nich odrębnych polityk/procedur do momentu sklasyfikowania jako istotne.

Część zidentyfikowanych rodzajów ryzyka, w tym niektóre z *ryzyk trudno mierzalnych* pomimo, że nie zostały uznane przez Bank za *istotne*, jest objęta zarządzaniem i szacowaniem kapitału wewnętrznego, głównie z powodu występujących powiązań pomiędzy negatywnymi skutkami wystąpienia poszczególnych rodzajów ryzyka.

Tabela - bieżący i docelowy profil ryzyka Banku - 31.12.2016 r.

L.p.	Nazwa ryzyka	Istotne (T/N)	Trwale (T/N)	Obecna wielkość ryzyka nieodłącznego * (o ile istotne/ możliwe do	Wielkość ryzyka nieodłącznego przewidywana * (o ile istotne/ możliwe
1.1.	Ryzyko kredytowe	T	T	2	2
1.2.	Ryzyko koncentracji	T	T	3	2
1.3.	Ryzyko rezydualne	N	N		
1.4.	Bancassurance	N	N		
2.	Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	T	T	2	2
3.	Ryzyko płynności	T	T	2	2
4.	Ryzyko operacyjne	T	T	2	2
5.	Ryzyko braku zgodności	T	T	2	2
6.	Ryzyko kapitałowe	T	T	2	2
7.	Ryzyko modeli	N	N		

*1-Niska, 2-umiarkowana,
3- podwyższona, 4- wysoka

W zakresie oceny profilu ryzyka Banku na dzień 31.12.2016 r. w stosunku do wartości docelowych stwierdzić można co następuje:

- 1) stwierdzono występowanie podwyższonego poziomu ryzyka nieodłącznego w obszarze ryzyka kredytowego i koncentracji, w stosunku do docelowej wartości na poziomie „umiarkowanym”, głównie w wyniku:
 - a) niskiego poziomu kredytów zagrożonych;
 - b) wysokiego udziału kredytów zabezpieczonych hipoteczne w portfelu kredytowym;
 - c) podwyższonego udziału dużych ekspozycji w portfelu kredytowym.
- 2) stwierdzono występowanie umiarkowanego poziomu ryzyka nieodłącznego w obszarze ryzyka płynności, w stosunku do docelowej wartości na poziomie „umiarkowanym”, głównie w wyniku:
 - a) relacji aktywów płynnych do aktywów na poziomie umiarkowanym;
 - b) relacji depozytów terminowych do pasywów na poziomie umiarkowanym;
 - c) relacji depozytów do portfela kredytowego brutto na poziomie umiarkowanym.
- 3) stwierdzono występowanie podwyższonego poziomu ryzyka nieodłącznego w obszarze ryzyka kapitałowego, w stosunku do docelowej wartości na poziomie „wysokim”, głównie w wyniku:
 - a) osiągnięcia łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie umiarkowanym;
 - b) relacji kapitału regulacyjnego do funduszy własnych na poziomie umiarkowanym;
 - c) relacji kapitału wewnętrznego do funduszy własnych na poziomie umiarkowanym.

3. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Zarządzanie ryzykiem płynności prowadzone jest w oparciu o *Strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk*, oraz *Instrukcję zarządzania ryzykiem płynności*. Bank posiada system limitów, przeprowadza testy warunków skrajnych oraz posiada plany awaryjne na wypadek wystąpienia sytuacji zachwiania płynności.

Głównym celem zarządzania ryzykiem płynności w Banku jest zapewnienie finansowania aktywów i terminowej realizacji zobowiązań w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności ponoszenia straty.

Zarządzanie płynnością w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy, co oznacza zarządzanie płynnością, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank.

3.1. REALIZACJA CELÓW STRATEGICZNYCH

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem płynności jest utrzymanie tolerancji na ryzyko zgodnej z założonym apetytem na ryzyko, wyrażonym poprzez wskaźniki struktury i źródeł finansowania. Na koniec 2016 roku cele strategiczne zostały osiągnięte, co obrazuje poniższa tabela:

Tabela - cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności

L.p.	Nazwa wskaźnika	Wartość	wartość na dzień analizy	osiągnięcie celu strategicznego
1	Minimalny udział podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem)	20%	43,13%	cel osiągnięty
2	Minimalny udział: depozyty + fundusze własne / kredyty + majątek trwały	110%	178,35%	cel osiągnięty
3	Maksymalny udział: suma dużych deponentów w bazie depozytowej	40%	29,00%	cel osiągnięty
4	Maksymalny poziom zobowiązania pozabilansowe udzielone / suma bilansowa	5%	2,79%	cel osiągnięty
6	Wewnętrzny wskaźnik NSFR (minimum)	100%	123,00%	cel osiągnięty
7	Minimalny wskaźnik LCR	70%	99,00%	cel osiągnięty
8	Minimalny wskaźnik dźwigni	6%	11,08%	cel osiągnięty

Pozostałe informacje dotyczące ryzyka płynności zostały ujawnione w dziale III. *Wymogi informacyjne na temat podejścia do ryzyka płynności zgodnie z Rekomendacją 18 zawartą w Rekomendacji P* znajdującej się w *Ujawnieniu*.

4. RYZYKO KREDYTOWE I KONCENTRACJI EKSPOZYCJI

Zarządzanie ryzykiem kredytowym i koncentracji ekspozycji prowadzone jest w oparciu o *Strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk, Politykę zarządzania ryzykiem kredytowym, Instrukcję zarządzania ryzykiem kredytowym oraz Instrukcję zarządzania ryzykiem inwestycji finansowych.*

Bank posiada system limitów ograniczających ryzyko kredytowe, ustalanych w oparciu o dane historyczne oraz o planowany rozwój działalności.

Bank przeprowadza analizę ryzyka kredytowego w formie opisowej i tabelarycznej kwartalnie.

4.1. REALIZACJA CELÓW STRATEGICZNYCH

Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 3,00%;
- 4) utrzymanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych (wg wartości bilansowej brutto z wyłączeniem odsetek) od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 30%;
- 5) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku;
- 6) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 50,00% funduszy własnych Banku;
- 7) utrzymanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
- 8) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 75% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania.

Tabela - cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego- 31.12.2016 r.

<i>Nazwa wskaźnika</i>	<i>Wysokość</i>	<i>Wartość na dzień analizy</i>	<i>Osiągnięcie celu strategicznego</i>
Udział instrumentów finansowych w funduszach własnych banku	Max 100,00%	0,00%	cel nieosiągnięty
Udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym	Max 3,00%	0,22%	cel osiągnięty
Udział portfela kredytów podmiotów niefinansowych w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania	Max 75,00%	55,18%	cel osiągnięty
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w stosunku do uznanych kapitałów	Max 400,00%	380,00%	cel osiągnięty
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w stosunku do uznanych kapitałów	Max 30,00%	7,11%	cel osiągnięty

4.2. RYZYKO BANCASSURANCE

W 2016 roku Bank nie prowadził obrotu produktami ubezpieczeniowymi.

5. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej prowadzone jest w oparciu o *Strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk*, oraz *Politykę zarządzania ryzykiem stopy procentowej*.

Głównym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest minimalizacja niekorzystnego wpływu zmian zewnętrznych (rynkowych) stóp procentowych na aktualny i przyszły wynik finansowy oraz fundusze własne Banku.

5.1. REALIZACJA CELÓW STRATEGICZNYCH

Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów poza odsetkowych.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka stopy procentowej jest również utrzymanie tolerancji na ryzyko zgodnie z apetytem na ryzyko.

Na koniec 2016 roku wszystkie cele strategiczne zostały osiągnięte, co obrazuje poniższa tabela:

Tabela - limity w zakresie ryzyka stopu procentowej - 31.12.2016 r.

Lp.	LIMITY OGRANICZAJĄCE POZIOM RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ (przy założeniu zmiany stóp procentowych o 100 p.b.; w odniesieniu do annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o prowizje rozliczone w czasie)	Limit	Wskaźnik bieżący	Poziom wykorzystania limitu
1	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania	25,00%	21,30%	85,30%
2	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka krzywej dochodowości	5,00%	0,0%	0,0%
4	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka opcji klienta	5,00%	0,0%	0,0%
5	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku	2,00%	0,30%	15,00%
DODATKOWE LIMITY NIETYMAGANE (przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b. w odniesieniu do funduszy własnych)				
6	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania	10,00%	4,70%	46,50%
7	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie	10,00%	4,70%	46,50%

6. RYZYKO OPERACYJNE

6.1. INFORMACJA O REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH W ZAKRESIE RYZYKA OPERACYJNEGO

W ramach *Strategii zarządzania ryzykiem* ustalono cele strategiczne, które obejmują:

- 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- 2) racjonalizację kosztów;
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
- 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających się warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

Apetyt Banku na ryzyko dotyczy ilości zdarzeń o wskaźniku $IR > 6$ tj. iloczyn stopnia prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka oraz stopnia jego konsekwencji ekonomicznych.

W 2016 r. takie zdarzenia nie wystąpiły. Bank nie ustalił dopuszczalnego apetytu i tolerancji na ryzyko wyrażonych poprzez miary apetytu/ tolerancji na ryzyko za pomocą limitów, których Bank nie powinien przekroczyć.

Na dzień 31.12.2016 r. w Banku nie wystąpiła strata finansowa z tytułu ryzyka operacyjnego.

KATEGORIA	LICZBA	STRATA
	ZDARZEŃ	
		(PLN)
OSZUSTWA WEWNĘTRZNE	0	0
OSZUSTWA ZEWNĘTRZNE	0	0
POLITYKA KADROWA I BEZPIECZEŃSTWO W MIEJSCU PRACY	0	0
KLIENCI, PRODUKTY I PRAKTYKI BIZNESOWE	34	0
SZKODY ZWIĄZANE Z AKTYWAMI RZECZOWYMI	0	0,0
ZAKŁÓCENIA DZIAŁALNOŚCI BANKU I AWARIE SYSTEMÓW	0	0
WYKONYWANIE TRANSAKCJI, DOSTAWA ORAZ ZARZĄDZANIE PROCESAMI OPERACYJNYMI		0,0
RAZEM	34	0,0

W zakresie realizacji założeń polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym prowadzono działania związane z wymianą sprzętu komputerowego, zakupami licencji i modernizacji oprogramowania, w szczególności stacji roboczych.

6.2. KLUCZOWE WSKAŹNIKI RYZYKA (KRI)

W celu efektywnego monitorowania zmian w bieżącym profilu i poziomie ryzyka operacyjnego Bank wyznaczył zestaw kluczowych wskaźników ryzyka (KRI). KRI są to miary ilościowe, które dedykowane są do pomiaru i obserwacji (monitoringu) zmian w poziomie ryzyka operacyjnego. KRI, ze swojego założenia, wskazują wyprzedzająco obszary, w których może nastąpić eskalacja poziomu ryzyka operacyjnego.

Na podstawie *Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym*, Bank wyznaczył zbiór KRI i ich poziomy referencyjne. Zgodnie z metodyką opisaną w *Zasadach zarządzania ryzykiem operacyjnym*, stosuje się skalę punktową w zakresie oceny poziomu wskaźnika KRI w której:

- 1) ocena 1- oznacza poziom akceptowalny;
- 2) ocena 2- oznacza poziom ostrzegawczy;
- 3) ocena 3- oznacza poziom krytyczny.

Oszacowane wartości KRI na dzień 31.12.2016 r., wraz z przyporządkowanymi im poziomami ryzyka, wskazują na występowanie poziomu akceptowalnego. Pozostałe informacje w zakresie ryzyka operacyjnego zawarto w dziale IX w *Ujawnieniu*.

7. RYZYKO INWESTYCJI W INSTRUMENTY FINANSOWE

Podstawowym celem strategicznym Banku, w zakresie zagospodarowywania nadwyżek środków, jest ich lokowanie w Banku Zrzeszającym, niemniej jednak, w wyniku zmieniających się warunków otoczenia makroekonomicznego, Bank dopuszcza inwestowanie nadwyżek środków w instrumenty finansowe za pośrednictwem lub za zgodą Banku Zrzeszającego, w zakresie ustanowionych limitów. Obszarem inwestycji dokonywanych przez Bank są następujące instrumenty:

- 1) obligacje komercyjne;
- 2) obligacje komunalne;
- 3) jednostki TFI/certyfikaty inwestycyjne;
- 4) bony pieniężne NBP;
- 5) bony skarbowe;
- 6) obligacje Skarbu Państwa.

Rodzaj i wielkość inwestycji Banku nie może naruszać:

- 1) bezpieczeństwa płynności Zrzeszenia, które Bank Zrzeszający zapewnia poprzez ustalenie limitów ostrożnościowych;

- 2) nadzorczych miar płynności Banku;
- 3) minimalnego poziomu współczynników kapitałowych Banku, ustalonych w obowiązującej w Banku Strategii zarządzania i planowania kapitałowego.

Wpływ inwestycji podejmowanych przez Bank Spółdzielczy w Strzegowie podlega badaniu w ramach analizy, którą Bank powinien przeprowadzić przed dokonaniem transakcji zakupu.

Skala ekspozycji na ryzyko w obszarze instrumentów finansowym ograniczona została poprzez system wewnętrznych limitów koncentracji.

RYZIKO KONCENTRACJI

Limity koncentracji w poszczególne instrumenty finansowe zostały ustanowione w *Instrukcji zarządzania ryzykiem inwestycji finansowych* i są one zgodne z ograniczeniami nałożonymi przez Bank Zrzeszający. Poziom poszczególnych limitów, oraz ich wykorzystanie na 31.12.2016 r. zostało zaprezentowane w poniższej Tabeli

Wyszczególnienie	<i>limit wewnętrzny Banku</i>		<i>wykorzystanie limitu inwestycji w poszczególne grupy instrumentów finansowych</i>
bony pieniężne	50%	20%	0,00%
bony skarbowe		10%	0,00%
obligacje Skarbu Państwa		20%	0,00%
obligacje komunalne	50%	20%	0,00%
obligacje komercyjne		20%	0,00%
jednostki TFI		10%	0,00%

Na 31.12.2016 r. Bank w swoim portfelu nie posiadał instrumentów finansowych.

8. WIELKOŚĆ FUNDUSZY WŁASNYCH W ZAKRESIE KAPITAŁU TIER I

Zgodnie z wytycznymi z dnia 22.10.2015 r. Komisji Nadzoru Finansowego, wskaźniki adekwatności kapitałowej na dzień 31.12.2016 r. kształtować się winny odpowiednio na poziomach co najmniej:

- 1) 10,25% dla współczynnika kapitału podstawowego Tier I;
- 2) 13,25% dla łącznego współczynnika kapitałowego.

Wartość powyższych współczynników podlegała monitorowaniu w analizowanym okresie 2016 roku.

Na dzień 31.12.2016 roku powyższe współczynniki w Banku ukształtowały się na następującym poziomie:

- 1) 22,79% dla współczynnika kapitału podstawowego Tier I;
- 2) 22,79% dla łącznego współczynnika kapitałowego.

Wskaźniki na 31.12.2016 r. zostały zachowane.

9. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

9.1. WSTĘP

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego został unormowany w art. 73 Dyrektywy CRD IV, w której pojęcie kapitału wewnętrznego definiowane jest pośrednio jako: „*Institucje posiadają należyte, skuteczne i kompletne strategie i procedury służące do oceny i stałego utrzymywania kwoty, rodzaju i struktury kapitału wewnętrznego, które uważają za odpowiednie do zabezpieczenia rodzaju i skali ryzyka, na które są lub mogą być narażone.*”

Na mocy nowelizacji ustawy *Prawo bankowe*, która weszła w życie z dniem 01.11.2015 r., szczegółowy sposób szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przez bank przeglądów strategii i procedur szacowania i stałego utrzymywania kapitału wewnętrznego ustalony zostanie w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych.

W związku z brakiem odpowiednich przepisów dostosowawczych na gruncie polskiego prawodawstwa, proces szacowania kapitału wewnętrznego przeprowadzono w oparciu o sprawozdawczość ITS (COREP NBP ITS), z wykorzystaniem rozwiązań zawartych w Uchwale Nr 12/03/2015 Zarządu BS.

W przypadkach kolizji pomiędzy przepisami lokalnymi a przepisami *Rozporządzenia CRR* i *Dyrektywy CRD IV* przyjęto ich bezpośrednie zastosowanie.

Przy wyznaczaniu kwot ekspozycji na ryzyko w ramach poszczególnych ryzyk zastosowano zasady przewidziane przepisami *Rozporządzenia CRR* - w szczególności przy szacowaniu narzutów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego dla ekspozycji wobec podmiotów należących do sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw (MSP) zastosowano, przewidziany przepisami *Rozporządzenia CRR*, współczynnik wsparcia 0,7619.

Ponieważ według stanu na dzień 31.12.2016 r. fundusz udziałowy Banku Spółdzielczego w Strzegowie nie spełniał kryteriów uznania za kapitały trwałe, określonych w art. 29 i art. 52 *Rozporządzenia CRR*, przy kalkulacji potrzeb w zakresie kapitału, do kapitału Tier 1 zaliczona została wyłącznie kwota funduszu udziałowego objęta przez Udziałowców przed dniem 31.12.2011 r. Zgodnie z zasadą praw nabytych, kwota ta została zaliczona do kapitału Tier 1 i zaprezentowana jako korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier 1 podlegających zasadzie praw nabytych z uwzględnieniem ich dotychczasowego stopnia amortyzacji.

9.2. PODSTAWA I CEL BADANIA

Na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r., Ustawy z dnia 05 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroekonomicznym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym oraz jednolitego tekstu - Prawo bankowe z dnia 07 listopada 2016 r. Zarząd Banku Spółdzielczego oraz Stanowisko d/s ryzyk przeprowadził ocenę adekwatności posiadanych funduszy własnych w stosunku do ponoszonego ryzyka. Badanie przeprowadzono w ramach procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP), w ramach którego Bank zobowiązany jest do oszacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego, który - uwzględniając rodzaje ryzyka, na które Bank jest lub może być narażony - jest adekwatny pod względem ilości, jakości i rozkładu.

9.3. KAPITAŁ REGULACYJNY

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego Banku są rozwiązania oparte o kapitał regulacyjny, wynikające z zasad określonych w *Rozporządzeniu CRR*.

Na dzień 31.12.2016 r. Bank w kalkulacji kapitału regulacyjnego uwzględniał łączną kwotę ekspozycji na ryzyko obejmującą:

- 1) ekspozycję na ryzyko kredytowe według metody standardowej;
- 2) ekspozycję na ryzyko operacyjne według metody wskaźnika bazowego.

Na dzień 31.12.2016 r. łączna kwota ekspozycji na ryzyko wyniosła 42.992.800,00 PLN. Wymogi w zakresie funduszy własnych (kapitał regulacyjny) oszacowano na poziomie 3.439.424,00 PLN i składały się z:

- 1) wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego w kwocie 3.013.502,00 PLN;
- 2) wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego 425.922,00 PLN.

Łączny współczynnik kapitałowy na dzień 31.12.2016 r. wyniósł 22,79%.

Współczynnik kapitału podstawowego TIER 1 wyniósł 22,79%

9.4. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY I OCENA JEGO ADEKWATNOŚCI

W ramach procesu ICAAP ustalany jest przez Bank kapitał wewnętrzny, mający na celu pokrycie wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka, występujących w jego działalności oraz czynników otoczenia gospodarczego.

Kapitał wewnętrzny zawiera kapitał regulacyjny oraz wewnętrzne wymogi w zakresie kapitału na ryzyka nie w pełni pokryte w ramach kapitału regulacyjnego, a także wymogi na wszelkie istotne ryzyka, które nie są ujęte w ramach szacowania kapitału regulacyjnego.

9.4.1. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO KREDYTOWE

1. Punktem wyjścia dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko kredytowe jest wyliczony kapitał regulacyjny.

Kapitałem regulacyjnym zabezpieczona została znaczna część ryzyka, związana głównie z ryzykiem niewypłacalności kontrahenta.

Bank oblicza dodatkowy wymóg w zakresie kapitału na ryzyko kredytowe z tytułu przekroczenia limitów dużych ekspozycji kredytowych według następującego schematu:

1. Bank analizuje wykonanie limitów dużych ekspozycji kredytowych, zgodnie z „Instrukcją zarządzania ryzykiem kredytowym”.
2. W przypadku, gdy limity są nie przekroczone - wymóg kapitałowy wynosi 0.

3. Gdy jakikolwiek z przyjętych przez Bank limitów został przekroczony, wymóg wewnętrzny z tytułu ryzyka przekroczenia limitów dużych ekspozycji kredytowych wynosi 8% sumy przekroczeń limitów, o których mowa w pkt. 2.
2. Do wyliczania wymogu na ryzyko przekroczenia limitów dużych ekspozycji, o którym mowa w punkcie 2 bada się przekroczenia następujących rodzajów limitów:
 1. Limity na ekspozycje wobec podmiotów z tej samej branży,
 2. Limity na ekspozycje zabezpieczone tym samym rodzajem zabezpieczenia.

Na dzień 31.12.2016r. nie stwierdzono konieczności zabezpieczenia ryzyka wewnętrznym wymogiem kapitałowym. Wartość kapitału wewnętrznego na ryzyko kredytowe oszacowana na dzień 31.12.2016r. jest równa kapitałowi regulacyjnemu na ryzyko kredytowe i wynosi 3.013.502,00 PLN.

9.4.2. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO OPERACYJNE

Wewnętrznym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne jest suma regulacyjnego wymogu kapitałowego oraz wewnętrznego wymogu kapitałowego.

Na dzień 31.12.2016 r. ustalono, że szokowa eskalacja poziomu zrealizowanego ryzyka operacyjnego nie wymaga zabezpieczenia dodatkowym wewnętrznym wymogiem kapitałowym.

Wartość kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne oszacowana na dzień 31.12.2016 r. jest równa kapitałowi regulacyjnemu na ryzyko operacyjne i wynosi zatem 425.922,00 PLN.

9.4.3. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ W KSIĘDZE BANKOWEJ

1. Ze względu na brak działalności handlowej w Banku (w rozumieniu przepisów Rozporządzenia UE), Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym łącznie z tytułu ryzyka:
 - a. Przeszacowania
 - b. Bazowego.

2. Bank monitoruje ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej i w zależności od otrzymanych wyników wyznacza wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka stopy procentowej.
3. Bank przeprowadza analizę wpływu szokowych zmian rynkowych stóp procentowych z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego na wynik odsetkowy, na podstawie którego ustala limit zmiany wyniku odsetkowego, zgodnie z „Instrukcją zarządzania ryzykiem stopy procentowej”.
4. W przypadku gdy zmiana oprocentowania o 100 punktów bazowych spowoduje spadek wyniku odsetkowego Banku przekraczający limit o którym mowa w ust.3, Bank wyznacza wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka stopy procentowej w wysokości 8% nadwyżki wyliczonych skutków zmian wyniku odsetkowego ponad w/w limit.

W przypadku, gdy zmiana stóp procentowych o 100 punktów bazowych spowoduje spadek wyniku odsetkowego o nie więcej niż limit o którym mowa w §15 ust. 3 – wewnętrzny wymóg kapitałowy na ryzyko stopy procentowej wynosi 0.

Na dzień 31.12.2016r. nie zachodziła konieczność tworzenia kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej.

9.4.4. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO PŁYNNOŚCI

1. Do wyznaczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka płynności wykorzystuje się wartość wskaźnika LCR. Przyjmuje się, że Bank będzie utrzymywał minimalną wartość wskaźnika LCR na poziomie minimum 0,7 - zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem płynności.
2. Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności stanowi 8% kosztu pozyskania brakującej kwoty aktywów płynnych do uzyskania minimalnego poziomu LCR na skutek wystąpienia sytuacji skrajnej o której mowa w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności.
3. wyliczenie miesięcznego kosztu pozyskania aktywów płynnych w celu wyznaczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka płynności wylicza się według wzoru:
Brakująca kwota aktywów płynnych*(średnia rentowność kredytów za poprzedni miesiąc - oprocentowanie bonów pieniężnych na dzień zakupu aktywów płynnych)/12.
Bank zakłada, że w ciągu miesiąca uzyska miarę LCR na wymaganym poziomie.
4. W przypadku, gdy bank utrzymuje wskaźnik LCR w sytuacji skrajnej na poziomie minimum 0,7 to wymóg wewnętrzny równy jest 0.

Na dzień 31.12.2016 r. nie stwierdzono konieczności zabezpieczenia ryzyka płynności dodatkowym wewnętrznym wymogiem. Kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności wynosi 0,00 PLN.

9.4.5. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY NA RYZYKO KAPITAŁOWE

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko kapitałowe z tytułu zagrożenia związanego z:

- obniżeniem o 2% funduszy własnych na skutek wystąpienia zdarzeń zewnętrznych i wewnętrznych na łączny wskaźnik kapitałowy;
- wzrostem ekspozycji z tytułu ekspozycji na ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji na łączny wskaźnik kapitałowy jako wpływ przekwalifikowania 10 największych dużych (powyżej 10% uznanego ekspozycji detalicznych do ekspozycji zagrożonych- zmiana wagi ryzyka z 75% na 100%);
- wzrostem wymogów dodatkowych do poziomu 2% wymogów minimalnych na wewnętrzny wskaźnik kapitałowy.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla czynników określonych powyżej przy jednoczesnej konieczności utrzymania adekwatności kapitałowej na poziomie określonym w kapitałowych celach strategicznych opisanych szczegółowo w obowiązującej w Banku *Strategii (polityce długoterminowej) kapitałowej*.

Na dzień 31.12.2016 r. nie stwierdzono konieczności zabezpieczenia ryzyka kapitałowego dodatkowym wymogiem wewnętrznym.

9.5. ZAGREGOWANY KAPITAŁ WEWNĘTRZNY I WEWNĘTRZNY WSPÓŁCZYNNIK KAPITAŁOWY

Na podstawie analizy przeprowadzonej na dzień 31.12.2016 r. oszacowano zagregowany poziom kapitału wewnętrznego, wymagany dla zabezpieczenia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych ryzyk występujących w działalności Banku.

Na dzień 31.12.2016 r. wartość kapitału wewnętrznego oszacowano na poziomie 3.439.424,00 PLN i była równa kapitałowi regulacyjnemu.

Wartość wewnętrznego współczynnika kapitałowego wyniosła: 22,79% i była równa wskaźnikowi kapitałowemu.

9.6. CELE STRATEGICZNE, POLITYKA KAPITAŁOWA I LIMITY ALOKACJI KAPITAŁOWEJ

Zgodnie z założeniami *Polityki kapitałowej* Bank ustalił maksymalne limity ograniczające ryzyko w oparciu o kapitał wewnętrzny (limity alokacji kapitałowej).

W związku z wejściem w życie „pakietu CRD IV / CRR” oraz Rozporządzenia ITS, limity alokacji kapitałowej podlegają monitorowaniu według kapitału wewnętrznego oszacowanego na podstawie obowiązującej metodyki COREP NBP ITS.

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż poziom ryzyka, wyrażony w postaci osiągniętych wartości wykorzystania limitów alokacji kapitałowej, nie przekracza wielkości ostrożnościowych ustalonych przez Bank.

Wykorzystanie limitów alokacji kapitałowej według metodyki COREP NBP ITS - stan na 31.12.2016 r.

RYZYKO	Wykonanie	Limity alokacji	% wykonania limitu
Kredytowe	30,76%	40,00%	76,90
Operacyjne	4,35%	6,00%	72,50
Koncentracji	0,00%	3,00%	0,00
Płynności	0,00%	3,00%	0,00
Stopy procentowej	0,00%	3,00%	0,00
Razem	35,11%	55,00%	63,84

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że wszystkie założenia strategii zarządzania i planowania kapitałowego, zarówno w zakresie współczynników kapitałowych, jak i ustalonych limitów alokacji kapitałowej zostały zrealizowane.

Zgodnie z założeniami kapitałowymi maksymalny poziom udziału kapitału wewnętrznego we funduszach własnych nie powinien przekroczyć wartości 83%. Na dzień 31.12.2016 r. wartość przedmiotowego udziału ukształtowała się na bezpiecznym poziomie 35,11%.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kapitałowym Bank określił w *Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk* i ustalił je jako utrzymanie tolerancji na ryzyko zgodnej z założonym apetytem na ryzyko wyrażonym poprzez wskaźniki ekspozycji określone w poniższej tabeli.

Tabela - cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kapitałowym - 31.12.2016 r.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość limitowana	Wartość na 31.12.2016	Osiągnięcie celu strategicznego
1	Dążenie do osiągnięcia współczynnika kapitałowego TCR	Min 13,25%	22,79%	cel osiągnięty
2	Wielkość współczynnika Tier 1	Min 10,25%	22,79%	cel osiągnięty
3	Dążenie do struktury funduszy Tier 1, aby fundusz udziałowy Stanowił maksymalnie 30%	Max 30,00%	2,39%	cel osiągnięty
4	Dążenie do struktury funduszy Tier 1, aby kapitał zasobowy i rezerwy stanowił min.70% funduszy Tier 1	Min 70,00%	97,78%	cel osiągnięty
5	Dążenie do uzyskania zaangażowania kapitałowego w akcje banku zrzeszającego na poziomie	Max 8,00%	7,21%	cel osiągnięty
6	Wskaźnik dźwigni finansowej	Min 6,0%	11,08%	cel osiągnięty
7	Przekazanie na fundusze własne Banku nadwyżki bilansowej	Co najmniej 70%	94,45%	cel osiągnięty

Wszystkie cele strategiczne w zakresie zarządzania kapitałowego zostały osiągnięte.

9.7. TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH

Zgodnie z *Strategią (Polityką długoterminową) kapitałową* Bank przeprowadził testy warunków skrajnych czyli ocenę wpływu czynników nieoczekiwanych na poziom funduszy własnych i adekwatność kapitałową.

Testy warunków skrajnych mają za zadanie wskazanie, czy Bank utrzyma wymagany poziom wskaźników kapitałowych pomimo zmaterializowania się ryzyka warunków skrajnych w obszarze adekwatności kapitałowej. Na podstawie przeprowadzonych testów nie stwierdzono konieczności tworzenia dodatkowych wymogów w zakresie kapitału na ryzyko kapitałowe w sytuacji skrajnej.

9.8. PODSUMOWANIE

Na podstawie przeprowadzonego badania adekwatności kapitału wewnętrznego stwierdzono, że kapitał regulacyjny w pełni zabezpiecza wszystkie zidentyfikowane przez Bank ryzyka istotne.

Na dzień 31.12.2016 r. wewnętrzny współczynnik kapitałowy jest równy łącznemu wskaźnikowi kapitałowemu, który osiągnął wartość 22,79%.